

SAMOSPRÁVY V EÚ

POĽSKO

Inšpirácie pre Slovensko

Oficiálny názov: Rzeczpospolita Polska (Republika Poľska)

Politický systém: parlamentná demokracia

Štátne zriadenie: republika

Rozloha: 312.685 km²

Počet obyvateľov: ca 38.116 tisíc obyvateľov

Územno-správne členenie: 16 vojvodstiev, 379 okresov a 2.478 obcí

Hlavné mesto: Warszawa

Najväčšia obec z hľadiska počtu obyvateľov: Warszawa (ca. 1,7 milióna obyv.)

Najväčšia obec z hľadiska rozlohy: Pisz (633,69 km²)

Najmenšia obec z hľadiska počtu obyvateľov: Krynica Morska (1.360 obyv.)

Najmenšia obec z hľadiska rozlohy: Górowo Iławeckie (3,32 km²)

Najväčší okres z hľadiska počtu obyvateľov: Warszawa (ca 1,7 milióna obyv.)

Najväčší okres z hľadiska rozlohy: Powiat Białystok (2.984,64 km²)

Najmenší okres z hľadiska počtu obyvateľov: Powiat Sejny (ca 21,3 tisíc obyv.)

Najmenší okres z hľadiska rozlohy: Świątchłowice (13,22 km²)

Najväčšie vojvodstvo z hľadiska počtu obyvateľov: Województwo mazowieckie (ca 5,07 miliónov obyv.)

Najväčšie vojvodstvo z hľadiska rozlohy: Województwo mazowieckie (35.728 km²)

Najmenšie vojvodstvo z hľadiska počtu obyvateľov: Województwo lubuskie (ca 1,02 milióna obyv.)

Najmenšie vojvodstvo z hľadiska rozlohy: Województwo opolskie (9.412 km²)

Výška HDP: 362,4 miliárd eur

Výška HDP pripadajúci na jedného obyvateľa: 9.508 eur

Výška verejných výdavkov: 156,8 miliárd eur

Výška verejných výdavkov pripadajúca na jedného obyvateľa:

4.113 eur

Výška lokálnych verejných výdavkov: 51,2 miliárd eur (5,5 % zdravotníctvo, 13,0 % sociálne služby, 28,6 % vzdelávanie, 15,1 % starostlivosť o životné prostredie)

Výška kapitálových verejných výdavkov: 16,6 miliárd eur

Výška kapitálových verejných výdavkov pripadajúcich na jedného obyvateľa: 437 eur

Výška lokálnych kapitálových verejných výdavkov: 9,5 miliárd eur

Verejný dlh: 47,2 % HDP

Podiel dlhu lokálnych jednotiek na celkovom verejnom dlhu: 4,9 %

Podiel žien medzi poslancami obecných rád: 21 %

Podiel žien medzi starostami: 8 %

Po druhej svetovej vojne existovalo na území Poľska necelých 5 tisíc obcí, no tento počet postupne narastal a fragmentačná vlna vyvrcholila na prelome 60. a 70. rokov 20. storočia, kedy celkový počet obcí v poľských podmienkach dosiahol hodnotu 5.599 obcí. Tento takmer 40-percentný nárast počtu obcí vyvolal reakciu vlády, ktorá sa rozhodla pristúpiť k centralizácii a územnej konsolidácii. Už v polovici 70. rokov došlo k zníženiu celkového počtu obcí o približne 58 % a toto znížovanie pokračovalo aj v ďalšom období. Zníženie počtu obcí z 5.599 na 2.070 v relatívnom vyjadrení znamená, že konsolidačná a centralizačná reforma zredukovala počet obcí o približne 63 %. Od polovice 80. rokov 20. storočia dochádzalo k opätovnému, no z kvantitatívneho hľadiska iba miernemu zvyšovaniu počtu obcí a tento v súčasnosti dosahuje úroveň 2.478 obcí [1].

Poľsko pritom patrí medzi zopár krajín niekdajšieho socialistického bloku, ktoré si udržali obecnú štruktúru z čias pred rokom 1989 bez toho, aby došlo po uvedenom roku k jej výraznej fragmentácii. Podobnú skúsenosť má

napríklad Bulharsko, kde sa rovnako uplatňuje konsolidovaná štruktúra obcí, ktorej základy boli položené ešte pred zmenou politického režimu.

V poľských podmienkach možno v súčasnosti naražiť na ďalšiu zaujímavosť, a tou je skutočnosť, že územná samospráva je realizovaná až na troch úrovniach (vo väčšine európskych krajín je územná samospráva realizovaná na dvoch úrovniach, a to na lokálnej úrovni a regionálnej úrovni):

- na obecnej úrovni,
- na okresnej úrovni,
- na úrovni vojvodstiev.

Táto štruktúra bola zavedená reformou, ktorá bola implementovaná v Poľsku na konci 90. rokov 20. storočia a ktorá reflektovala nielen potreby efektívneho výkonu administratívy a tvorby politiky na subnárodných úrovniach, ale aj tlak vyvíjaný zo strany Európskej únie a iných medzinárodných inštitúcií (vojvodstvá pri tom predstavujú úroveň NUTS 2, okresy predstavujú úroveň LAU 1 a obce zodpovedajú úrovni LAU 2). Väčšina z reformných nástrojov vstúpila do platnosti v januári 1999 a ich spoločným menovateľom bolo sledovanie nasledovných piatich princípov:

1) princíp posilňovania demokracie, 2) princíp subsidiarity, 3) princíp účinnosti, 4) princíp transparentnosti a zodpovednosti a 5) princíp flexibility a otvorenosti z hľadiska potrieb ďalšieho vývoja [2].

V dôsledku popísaného vývoja môžeme poľskú obecnú štruktúru označiť ako konsolidovanú. Takto konsolidované obce zohrávajú v rámci poľského administratívneho systému významnú rolu. Na ilustráciu možno uviesť napríklad štruktúru výdavkov, ktoré pripadajú na územnú samosprávu. Až 80 % samosprávnych výdavkov totiž vynakladajú obce, 15 % výdavkov pripadá na okresy a iba približne 5 % celkových samosprávnych výdavkov pripadá na vojvodstvá [3].

KONSOLIDOVANÁ ŠTRUKTÚRA SILNÝCH OBCÍ A „EXPERIMENTOVANIE“ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI

Poľsko možno vzhľadom na štruktúru obcí charakterizovať v európskom kontexte ako konsolidovanú krajinu [4] [5]. Priemerná veľkosť poľských obcí presahuje úroveň 15 tisíc obyvateľov, čo je porovnateľné napríklad s belgickými pomermi (v priemere majú belgické obce veľkosť na úrovni 18 tisíc obyvateľov), prípadne s fínskymi pomermi (priemerná veľkosť fínskych obcí dosahuje úroveň takmer 13 tisíc obyvateľov). Žiadna z ostatných krajín Vyšehradskej štvorky nedisponuje tak výrazne konsolidovanou štruktúrou obcí a aj pri pohľade na európske krajiny niekdajšieho socialistického bloku možno vidieť, že iba niekoľko z týchto krajín (Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Čierna Hora, Srbsko a Macedónsko) disponuje na svojom území v priemere populačne väčšími obcami než Poľsko [6].

Zaradenie tejto krajiny do seriálu „Zahraničné inšpirácie pre slovenskú samosprávu“ je z hľadiska geografickej blízkosti k Slovensku logická (Poľsko a Slovensko zdieľajú spoločnú štátnu hranicu v celkovej dĺžke 541 km), no jedným dychom je potrebné zdôrazniť, že geografická blízkosť nie je ani zďaleka jediným dôvodom pre toto zaradenie. Medzi Poľskom a Slovenskom totiž existuje jasná historická prepojenosť, pričom táto je pre niektoré slovenské regióny (najmä Spiš) ešte jednoznačnejšia. Navyše, obe krajiny zdieľajú veľmi podobnú

zahranično-politickú orientáciu, ktorej zreteľnými prejavmi sú členstvá oboch krajín v takých medzinárodnopolitických zoskupeniach, ako napríklad EÚ, OECD, NATO a podobne. Posledným z dôležitých dôvodov pre zaradenie Poľska do tohto seriálu je aktuálna spoločensko-politická a hospodárska prepojenosť oboch krajín.

Vývoj samosprávnych štruktúr v Poľsku

Štyridsaťročný vývoj v období medzi rokmi 1950 – 1990 je možné z hľadiska poľských obcí označiť ako obdobie dominancie štátu. Systém národných rád zahŕňal aj štruktúry pôsobiace na obecnej úrovni a obce boli nielen kompetenčne, ale i finančne plne podriadené politickému a administratívne centru.

Aj keď sa počas celého uvedeného obdobia objavovali náznaky zvažovania potreby decentralizácie (najmä kvôli tomu, že centrálna vláda nebola schopná riešiť uspokojivým spôsobom všetky problémy, s ktorými sa museli vysporadúvať poľské obce), v skutočnosti prevládol strach zo straty kontroly, neochota centrálnej byrokracie vzdať sa časti svojich právomocí, stupňujúci sa nedostatok finančných prostriedkov v štátnom rozpočte, ako aj strach z absencie skúseností s fungovaním samostatne pôsobiacich samosprávnych jednotiek a k reálnej decentralizácii v uvedenom období prakticky nedošlo [7].

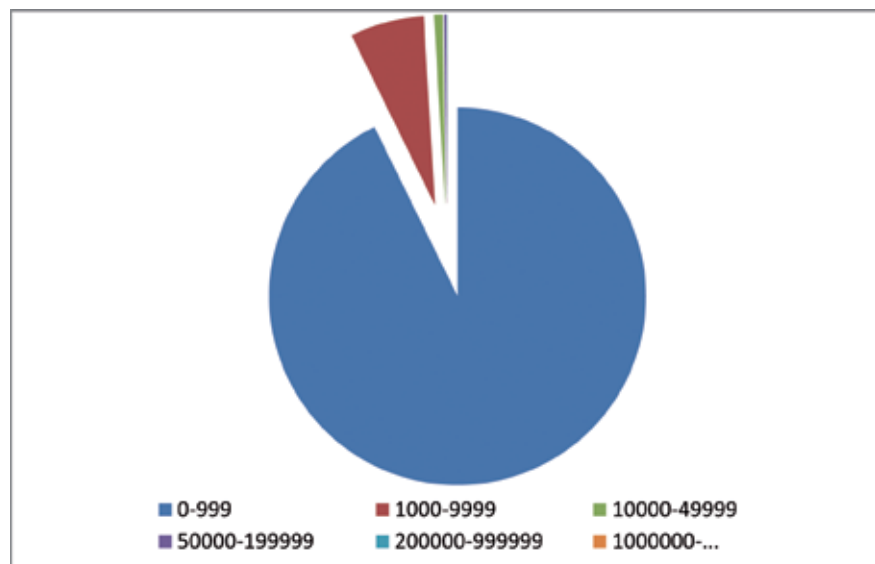
Počet obcí v Poľsku v danom období kulminoval na konci 60. rokov, kedy dosiahol takmer hranicu 5.600 obcí (za dvadsať rokov to bol nárast o približne 1.800 obcí). Významná centralizačná reforma, ktorá bola implementovaná v roku 1973 však viedla k zníženiu celkového počtu obcí, a to z 5.599 obcí na 2.365 obcí. Ani to však nebol koniec a na prelome 70. a 80. rokov bolo v Poľsku už iba 2.070 obcí. Od roku 1985 dochádza k opätovnému nárastu počtu obcí, pričom v súčasnosti sa tento pohybuje na úrovni 2.478 obcí [8], pričom rozlohou väčšie obce prevládajú na severe krajiny (obrázok 1). Prirodzene, je dôležité poznamenať, že obsah pojmu obec v poľských podmienkach nezodpovedá obsahu pojmu sídlo. Na území Poľska sa totiž nachádza viac než 57 tisíc sídel.

Mimoriadne zaujímavou skutočnosťou je to, že na poľskom území sa v uvedenom období až do roku 1984 nachádzali iba štyri mestá. Po zmenách v prístupe k priznávaniu mestského statusu však ich počet začal prudko rásť a v súčasnosti sa počet miest v Poľsku dostal už nad hranicu 900 miest (konkrétne 903 miest).

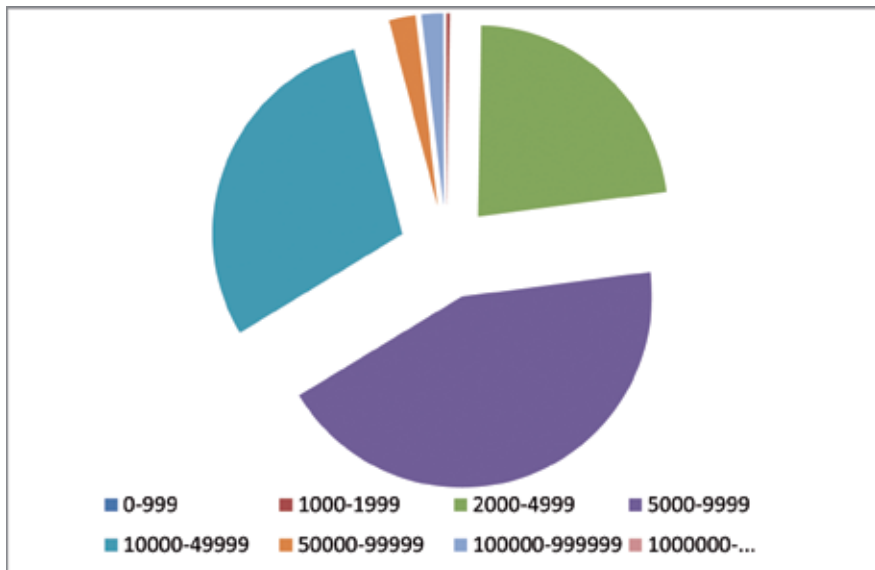
Systém národných rád bol v poľských podmienkach nahradený obecnou samosprávou až po ústavnej zmene dňa 8. marca 1990. Okrem iného táto zmena zaviedla do poľskej ústavy pojem územná samospráva a miestne samosprávy boli označené ako súčasť politického systému. Následne bolo približne do polovice mája prijatých osem dôležitých zákonov, ktoré priamo upravovali aj problematiku existencie a fungovania obecnej/miestnej samosprávy [11]. Výsledkom zmien bol efektívnejší výkon samosprávy, ktorý viedol ku kvantitatívnemu i kvalitatívnemu zlepšeniu poskytovania obecných služieb [12].

Pokiaľ ide o okresy, tieto sa objavili na území Poľska už pred niekoľkými storočiami. Pri pohľade na vývoj za posledných sto rokov je potrebné zdôrazniť, že okresy boli na poľskom území obnovené po skončení prvej svetovej vojny a k ich zrušeniu došlo až v dôsledku administratívnych a teritoriálnych zmien v roku 1975. Tento stav vydržal až do konca roku 1998. Od januára 1999 sú okresy opäť súčasťou poľského systému miestnej samosprávy. Ich celkový súčasný počet je 379 okresov. 314 z nich má posta-

Graf 1: Súčasná veľkostná štruktúra sídel v Poľsku [9]

Graf 2: Súčasná veľkostná štruktúra obcí v Poľsku [10]

venie krajinských okresov a 65 má postavenie mestských okresov, respektíve miest s postavením okresu [14] (obrázok 2).

Turbulentným vývojom prešlo aj určovanie počtu vojvodstiev. Pred druhou svetovou vojnou sa na území Poľska nachádzalo 16 vojvodstiev, ktoré dopĺňalo autonómne stojace Sliezske. Po skončení druhej svetovej vojny existovalo na území Poľska 14 vojvodstiev a dve mestá s postavením a kompetenciami vojvodstva (Warszawa a Łódź). Po reforme v roku 1950 bola vytvorená trojica nových vojvodstiev a zároveň došlo k vyňatiu ďalších troch miest (Kraków, Poznań a Wrocław), ktoré sa rovnako ako Warszawa a Łódź dostali z hľadiska svojich kompetencií na úroveň vojvodstiev. Tým sa vytvoril stav, ktorý pretrval až do roku 1975, v rámci ktorého existovalo na poľskom území 17 vojvodstiev a päť miest s postavením vojvodstva. V súvislosti so zlučovaním obcí v roku 1973 bolo rozhodnuté, že trojúrovňová správa (obec – okres – vojvodstvo) má byť nahradená dvojúrovňovou. Okresy boli zrušené a počet vojvodstiev bol zvýšený až na úroveň 49 vojvodstiev. Špeciálny status takzvaných mestských vojvodstiev bol priznaný Warszawe, Krakóvu a Łódži. Od januára 1999 bola v Poľsku obnovená existencia 16 vojvodstiev [16] (obrázok 3).

Súčasná územná samospráva sa v poľských podmienkach realizuje na troch úrovniach, a to na úrovni vojvodstiev, na úrovni okresov a na úrovni obcí. Platí pri tom, že najdôležitejšími aktérmi sú práve obce, vďaka čomu sa niekedy poľský systém územnej samosprávy prirovnáva k takzvanému

severskému (nordickému) modelu [18], v ktorom dominujú obce a regióny sú skôr v pozícii akejsi „doplnkovej“ samosprávy [19] [20] [21].

Samospráva na úrovni vojvodstiev: orgány a úlohy

Správa na úrovni vojvodstiev (*województwo*) je delená medzi štátnu správu a samosprávu [22].

Vrchným predstaviteľom štátnej správy v štruktúre vojvodstva je vojvoda (*wojewoda*). Vojvodu menuje predseda vlády a tento následne plní rolu zástupcu centrálnej vlády v príslušnom vojvodstve. Jeho úlohou je predovšetkým správa štátneho vlastníctva, koordinácia výkonu politiky na úrovni vojvodstva v oblasti verejnej bezpečnosti a ochrany životného prostredia, ako aj výkon postu najvyššieho predstaviteľa štátnych inštitúcií na úrovni vojvodstva (polícia, hasičská služba, súbor štátnych inšpektorátov a podobne). Vo výkone funkcie mu pomáha úrad vojvodu (*urząd wojewódzki*). Zastupiteľstvo vojvodstva (*sejmik*) je najvyšší rozhodovací orgán vojvodstva. Je volené obyvateľmi vojvodstiev na štvorročné funkčné obdobie. Hlavnou úlohou zastupiteľstva vojvodstva je schvaľovanie rozvojových a strategických dokumentov vojvodstva, rozpočtu vojvodstva, ako aj všeobecne záväzných právnych aktov, ktorých miestna pôsobnosť sa vzťahuje na územie príslušného vojvodstva.

Predseda zastupiteľstva vojvodstva (*marszałek województwa*) je volený týmto zastupiteľstvom a následne požíva viaceré exekutívne právomoci. Okrem iného je

zodpovedný za prípravu návrhu rozpočtu a rozvojových či strategických dokumentov vojvodstva, za implementáciu rozhodnutí a uznesení zastupiteľstva vojvodstva, za regionálny rozvoj a s tým súvisiace riadenie fondov Európskej únie na úrovni vojvodstva a tak ďalej. Vo výkone funkcie mu pomáha samosprávny úrad vojvodstva (*urząd marszałkowski*). Kolektívnym exekutívnym orgánom na úrovni vojvodstva je výbor vojvodstva (*zarząd województwa*), ktorý je kreovaný zastupiteľstvom vojvodstva.

Vojvodstvá sa venujú zdravotníctvu, kultúre a v malom rozsahu tiež sociálnym službám. Mali by plniť tiež dôležitú rolu pri plánovaní a realizácii rôznych rozvojových stratégií, no pravdou je, že zatiaľ sa im túto ich úlohu nedarí naplňať v dostatočnom rozsahu.

Pokiaľ ide o financovanie vojvodstiev, tie sú pomerne výrazne závislé od štátu a jeho rozpočtu. Hlavným príjmom sú podiely na daňových výnosoch, ďalej transfery zo štátneho rozpočtu, dary a výsledky hospodárenia s vlastným majetkom.

Samospráva na úrovni okresov: orgány a úlohy

Okres (*powiat*) predstavuje samosprávnou jednotku, ktorá stojí medzi obcami a vojvodstvami. Špeciálny status pri tom požíva niekoľko desiatok obcí – miest, ktoré sa označujú ako mestské okresy (*powiat grodzki*), prípadne ako mestá s postavením okresu (*miasto na prawach powiatu*). Ostatné okresy majú charakter takzvaných krajinských okresov (*powiat ziemski*).

Rozhodujúcim orgánom samosprávy okresu je rada okresu (*rada powiatu*), ktorá je volená obyvateľmi daného okresu. Rada volí zo svojho streda predsedu rady okresu (*starosta*) a tento následne zodpovedá za exekutívu na úrovni okresu a predovšetkým za implementáciu rozhodnutí a uznesení rady okresu do praxe. Vo výkone funkcie pomáha tomuto predsedovi rady okresu takzvaný úrad predsedu rady okresu (*starostwo*). Priradené, v mestách s pozíciou okresu sa nekreuje rada okresu ani jej predseda a celá agenda je v rukách mestských orgánov.

Okresy sa venujú školskej politike, zdravotníctvu, verejnej doprave, údržbe určených cestných komunikácií, vedeniu vybraných registrov (napríklad registra osobných automobilov) a podobne. Bez ohľadu na uvedené však platí, že okresy patria v poľskom administratívnom systéme z hľadiska svojho postavenia i z hľadiska objemu svojich

kompetencií medzi slabé samosprávne jednotky.

Finančne sú okresy pomerne výrazne závislé na štátnom rozpočte. Ich hlavnými príjmami sú, podobne ako pri vojvodstvách, podiely na daňových výnosoch, transfery zo štátneho rozpočtu a podobne.

Obecná úroveň samosprávy: orgány a úlohy

Obec (*gmina*) je v poľských podmienkach, podobne ako vo väčšine európskych krajín, základnou jednotkou územnej samosprávy. Kým do roku 1972 existovali na území Poľska menšie obce (*gromada*), po výraz-

nom znížení ich počtu boli uvedené do života tri skupiny obcí:

- mestské obce (*gmina miejska*) – tieto obce pozostávajú výlučne z jedného mesta (na celkovom počte obcí sa podieľajú približne 12 %)

- zmiešané obce / mestsko-vidiecke obce (*gmina miejsko-wiejska*) – tieto obce pozostávajú zvyčajne z mesta, ktoré má pozíciu akéhosi centra, a príslušného vidieka zahŕňajúceho niekoľko ďalších malých sídel (na celkovom počte obcí sa podieľajú približne 24 %)

- vidiecke obce (*gmina wiejska*) – tieto obce pozostávajú výlučne z malých vidieckych sí-

del (na celkovom počte obcí sa podieľajú zhruba 64 %) [23] [24].

Základným rozhodovacím orgánom každej obce je obecná rada (*rada gminy*), respektíve v meste ide o mestskú radu (*rada miasta*). Rada je volená obyvateľmi obce a rovnaký spôsob ustanovovania sa vzťahuje aj na starostu obce (*wójt*), primátora mesta (*burmistrz*) či prezidenta mesta (*prezydent miasta*). Titul prezidenta mesta pri tom požívajú takmer výlučne tí primátori, ktorí pôsobia v mestách s populáciou presahujúcou hranicu 100 tisíc obyvateľov.

V rámci volebného systému, ktorý sa uplatňuje pri kreovaní obecných rád je

Obrázok 1: Súčasná štruktúra obcí na území Poľska [13]

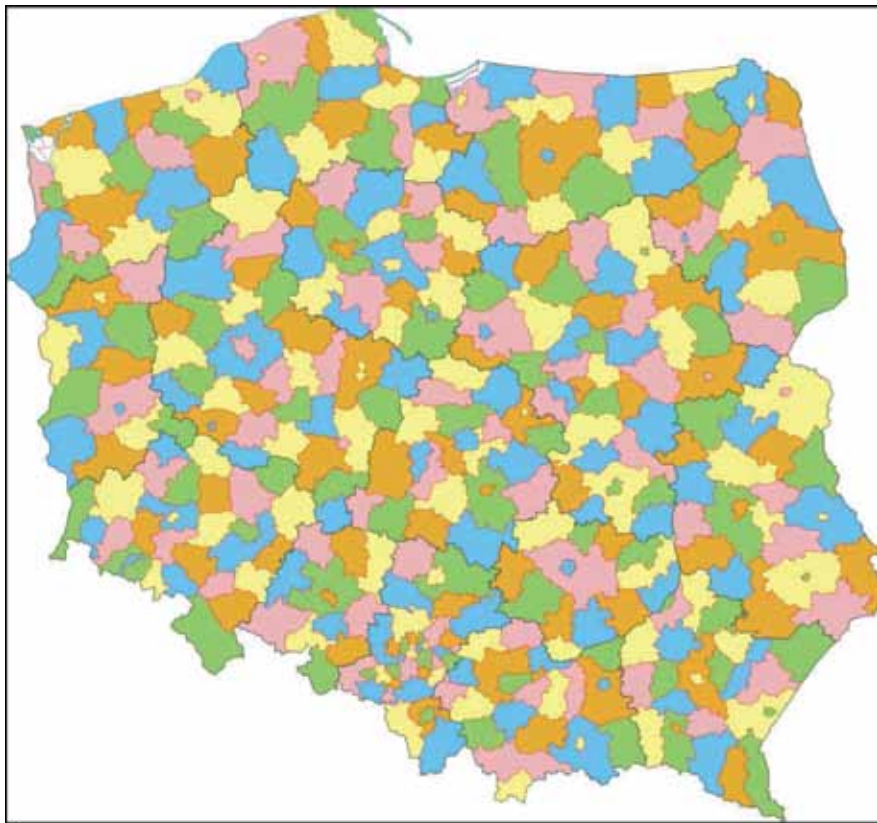

potrebné rozlišovať obce s populáciou do 20 tisíc obyvateľov a obce s populáciou, ktorá presahuje túto hranicu. Pokiaľ ide o menšie obce (obce s populáciou do 20 tisíc obyvateľov), využívajú sa malé volebné obvody (1 – 5 mandátov). Každá kandidátka listina potom môže obsahovať toľko mien kandidátov, koľko mandátov pripadá na príslušný volebný obvod. Voliči dostávajú volebné lístky, ktoré obsahujú mená všetkých kandidátov a môžu krúžkovať ktoréhokoľvek kandidáta (teda aj kandidátov, ktorí boli nominovaní rozdielnymi kandidátnymi listinami). Každý volič disponuje najviac toľkými hlasmi, koľko mandátov sa rozdeľuje v jeho obvode, pričom nemôže využiť inštitút kumulovania svojich hlasov (teda nemôže prideliť jednému kandidátovi všetky svoje hlasy). Vo väčších obciach (obce s populáciou nad 20 tisíc obyvateľov) sa využívajú väčšie volebné obvody (5 – 10 mandátov). Na každej kandidátnej listine musí byť minimálne päť kandidátov, no ich počet nesmie presiahnuť dvojnásobok počtu mandátov pripadajúcich na príslušný volebný obvod. Voliči hlasujú výberom jednej z kandidátnych listín, pričom disponujú jedným preferenčným hlasom. Pri voľbe starostu obce, primátora mesta či prezidenta mesta musí úspešný kandidát v prvom kole získať nadpolovičnú väčšinu zúčastnených voličov. Ak takúto väčšinu nezíska, do druhého kola postupujú dvaja kandidáti s najväčšou podporou z prvého kola [25].

Obce si povinne zriaďujú tiež revízne komisie. Členov revíznych komisií určujú obecné rady zo svojho streda. Okrem toho si obecné rady kreujú obecné výbory (*zarząd gminy*), pričom platí, že členom takéhoto výboru sa môžu stať aj osoby stojace mimo obecnú radu. Predseda obcej rady a predseda obecného výboru nie sú totožné osoby, pretože predsedom obecného výboru sa automaticky stáva zvolený starosta obce, primátor mesta, respektíve prezident mesta. Obecné výbory sú výkonné orgány a za svoju činnosť sa zodpovedajú obecným radám, ktoré ich dokonca môžu aj odvolať.

V rámci svojich hraníc môžu obce vytvárať aj pomocné obvody (*jednostki pomocnicze*), ktorým môžu priznať niektoré právomoci. Typickým príkladom sú mestá v zmiešaných obciach, ktoré zvyčajne používajú takýto status. Kým vo vidieckych oblastiach sa takéto jednotky označujú

Obrázok 2: Súčasná štruktúra okresov v Poľsku [15]

ako *sołectwo*, v mestských alebo zmiešaných obciach sa zvyknú označovať ako *dzielnica*, prípadne ako *osiedle*.

Obce majú pomerne široko ustanovený kompetenčný rámec. Vychádza sa pritom z predpokladu, že obce by sa mali venovať všetkému, čo nie je explicitne vymedzené vyšším úrovňam samosprávy. Medzi obecné kompetencie teda patria kompetencie v oblasti dopravnej správy, odpadového hospodárstva, školstva [26], zdravotníctva, kultúry, ochrany životného prostredia a tak ďalej. Nesporne zaujímavým zákonným inštitútom je povinnosť zabezpečiť pre obce dostatočné navýšenie zdrojov pri priznávaní nových kompetencií.

Financovanie výkonu uvedených kompetencií je zabezpečené prostredníctvom súboru zdrojov finančných prostriedkov. V prvom rade to sú dane, poplatky a iné výnosy priznané zákonnou legislatívou. Ďalším zdrojom príjmov je nakladanie, respektíve hospodárenie s majetkom obce. Na výkon prenesenej štátnej správy plynú obciam transfery, respektíve dotácie zo štátneho rozpočtu. Okrem toho obce môžu ako vlastné príjmy využívať tiež prebytky z predchádzajúcich rokov, pôžičky a úvery, dary, ako aj rôzne účelové granty [27].

Pokiaľ ide o medziobecnú spoluprácu, táto sa začala rozvíjať vo veľkom už od roku 1990. V poľských podmienkach existuje štvorica univerzálnych obecných/mestských združení, a to: Metropolitná únia, Únia poľských miest, Únia malých poľských miest a Únia vidieckych obcí. Okrem toho vznikli (nie všetky fungujú až dodnes) viaceré regionálne či špecializované združenia, napríklad združenia kúpeľných miest, prímorských miest, horských obcí a podobne [28].

Použité zdroje:

- [1] KOCON, W. (1991): Local Government in Poland (part 1): The Reform. Social Education, roč. 55, č. 6, s. 360 – 366.
- [2] REGULSKI, J. (1999): Building Democracy in Poland: The State Reform of 1998. Discussion Papers, No. 9. Budapest: OSI/LGI.
- [3] SWIANIEWICZ, P. – HERBST, M. (2002): Economies and Diseconomies of Scale in Polish Local Governments. In: Swianiewicz, P. (ed.): Consolidation or Fragmentation? The Size of Local Governments in Central and Eastern Europe. Budapest: OSI/LGI, s. 219 – 292.
- [4] SWIANIEWICZ, P. (2009): Reforms konsolidacji terytorialnej – teoria I praktyka

Obrázok 3: Súčasná štruktúra vojvodstiev v Poľsku [17]

krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Samorząd terytorialny, roč. 19, č. 4, s. 5 – 22.

[5] SWIANIEWICZ, P. (2002): Size of Local Government, Local Democracy and Efficiency in Delivery of Local Services – International Context and Theoretical Framework. In: Swianiewicz, P. (ed.): Consolidation of Fragmentation? The Size of Local Governments in Central and Eastern Europe. Budapest : OSI/LGI, s. 1 – 29.

[6] KLIMOVSKÝ, D. (2009): O možných riešeniach fragmentovanej lokálnej sídlovej štruktúry: Inšpirácia pre Slovensko. Acta Politologica, roč. 1, č. 2, s. 182 – 213.

[7] SWIANIEWICZ, P. (2006): Poland and Ukraine: Contrasting Paths of Decentralisation and Territorial Reform. Local Government Studies, roč. 32, č. 5, s. 599 – 622.

[8] KOCON, W. (1991): Local Government in Poland (part 1): The Reform. Social Education, roč. 55, č. 6, s. 360 – 366.

[9] KOWALCZYK, A. (2009): Local Government in Poland. In: Horváth, T. M. (ed.): Decentralization: Experiments and Reforms. Budapest: OSI/LGI, s. 217 – 253.

[10] KOWALCZYK, A. (2000): Local Government in Poland. In: Horváth, T. M. (ed.): Decentralization: Experiments and Reforms. Budapest: OSI/LGI, s. 217 – 253.

[11] TROJAN, M. (2009): Polsko. In: Jüptner, P. – Polinec, M. a kol.: Evropská lokální politika 2. Praha: IPS FSV UK, s. 233 – 251.

[12] REGULSKI, J. (2010): A Practical Guide

to Building Local Government: The Polish Experience. Budapest: OSI/LGI.

[13] POLSKA mapa gminy. [30.11.2010]. On-line at: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/10/POLSKA_mapa_gminy.png.

[14] KOWALCZYK, A. (2000): Local Government in Poland. In: Horváth, T. M. (ed.): Decentralization: Experiments and Reforms. Budapest: OSI/LGI, s. 217 – 253.

[15] POLSKA mapa powiaty2. [30.11.2010]. On-line at: http://en.wikipedia.org/wiki/File:POLSKA_mapa_powiaty2.png.

[16] WOLLMANN, H. – LANKINA, T. V. (2003): Local Government in Poland and Hungary: From post-communist reform towards EU accession. In: Baldersheim, H. – Illner, M. – Wollmann, H. (eds.): Local Democracy in Post-Communist Europe. Opladen: Leske + Budrich, s. 91 – 122.

[17] Maps of Poland. Country map. [30.11.2010]. On-line at: http://www.embassyworld.com/maps/Maps_Of_Poland/images/poland_2500.jpg.

[18] ALBČEK, E. – LAWRENCE, R. – STRÖMBERG, L. – STRŁHLBERG, K. (1996): Nordic Local Government – Developmental Trends and Reform Activities in the Postwar Period. Helsinki: Association of Finnish Local Authorities.

[19] SWIANIEWICZ, P. (2000): Institutional Performance of Local Government Administration in Poland. In: Jabes, J. (ed.): Ten

Years of Transition: Prospects and Challenges for the Future of Public Administration. Proceedings from the 10th NISPAcee Annual Conference, Budapest 13–15 April 2000.

[20] SWIANIEWICZ, P. (2001): Sympathetic Disengagement: Public Perception of Local Government in Poland. In: Swianiewicz, P. (ed.): Public Perception of Local Governments. Budapest: OSI/LGI, s. 169 – 222.

[21] PAWLOWSKA, A. – RADZIK, K. (2007): Institutional Models of Local Governance: Comparative Analysis. Príspevok prezentovaný na medzinárodnej vedeckej konferencii NISPAcee, Kyjev, 17. 5. 2007 – 19. 5. 2007. [25.5.2009]. On-line at: http://www.nispa.sk/_portal/files/conferences/2007/papers/200704100858340.KievPaper.Pawlowska.Radzik.doc.

[22] GILOWSKA, Z. – PLOSKONKA, J. – PRUTIS, S. – STEC, M. – WYSOCKA, E. (1999): The Systematic Model of the Voivodeship in a Democratic Unitary State. Discussion Papers, No. 7. Budapest: OSI/LGI.

[23] Główny Urząd Statystyczny. [30.11.2010]. On-line at: http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_powierzchnia_ludnosc_teryt_2006.pdf.

[24] OKRASZEWSKA, A. – KWIATKOWSKI, J. (2002): The State of Democracy in Poland's Gminas. In: Soós, G. – Tóka, G. – Wright, G. (eds.): The State of Local Democracy in Central Europe. Budapest: OSI/LGI, s. 185 – 284.

[25] TROJAN, M. (2009): Polsko. In: Jüptner, P. – Polinec, M. a kol.: Evropská lokální politika 2. Praha: IPS FSV UK, s. 233 – 251.

[26] LEVITAS, T. – HERCZYŃSKI, J. (2002): Decentralization, Local Governments and Education Reform in Post-communist Poland. In: Davey, K. (ed.): Balancing National and Local Responsibilities: Education Management and Finance in Four Central European Countries. Budapest: OSI/LGI, s. 113 – 190.

[27] REGULSKI, J. (2003): Local Government Reform in Poland: An Insider's Story. Budapest: OSI/LGI.

[28] REGULSKI, J. (1999): Building Democracy in Poland: The State Reform of 1998. Discussion Papers, No. 9. Budapest: OSI/LGI.

PhDr. Daniel Klimovský, PhD.
Katedra regionálnych vied a manažmentu
Ekonomickej fakulty Technickej univerzity
v Košiciach
Slovenský politický inštitút, n.o.